

L'acció ambiental a Granollers i els projectes de la Unió Europea (1994-2020)

Aina Planas-Carbonell (Erasmus University College, Rotterdam)

Ponències
Revista del
Centre d'Estudis
de Granollers,
24 (2020), 153-175

153

Resum: Aquest article utilitza la ciutat de Granollers com a estudi de cas per explicar la governança ambiental multinivell. Des dels anys 1990 la ciutat de Granollers ha tingut una participació creixent en projectes ambientals impulsats per la Unió Europea i en les xarxes municipals transnacionals que s'han establert amb altres ciutats i regions europees en l'acció ambiental. Aquest article recull la participació de Granollers en aquests projectes europeus i n'analitza els avantatges per a la governança ambiental. A més de les millores d'estalvi energètic i de protecció del patrimoni natural que s'han pogut implementar amb el finançament europeu, s'hi destaquen les sinergies que s'han produït amb la participació en aquests projectes i en les xarxes municipals transnacionals. La ciutat de Granollers ha tingut una participació creixent en aquestes xarxes, en les quals ciutats de diferents països europeus col·laboren en projectes de desenvolupament sostenible.

Paraules clau: governança ambiental multinivell, xarxes municipals transnacionals, Unió Europea, Granollers.

Abstract: This article uses the city of Granollers as a case study to explain environmental multilevel governance. Since the 1990s, the city of Granollers has increasingly participated in environmental projects instigated by the European Union as well as transnational municipal networks established with other European cities and regions to promote environmental action. This article describes the participation of Granollers in these European projects, analyzing the advantages for environmental governance. Besides the benefits of the European Union's financial support on energy saving and the protection of natural heritage, the article highlights the synergies that have emerged through participation in these projects and in the transnational municipal networks. The city of Granollers has had an increasingly prominent role in these networks, in which cities from different European countries have collaborated in projects on sustainable development.

Keywords: environmental multilevel governance, transnational municipal networks, European Union, Granollers.

Data de recepció: 15 juliol 2019; versió definitiva: 21 febrer 2020.

1. Introducció

Aquest article resumeix un treball sobre la governança ambiental multinivell a la Unió Europea (UE) des del punt de vista d'un govern local, en què s'utilitza la ciutat de Granollers com a estudi de cas.¹

Granollers és una ciutat europea de mida mitjana: amb una població de 60.981 habitants i una superfície de 14,87 km², té una densitat de població considerable (4.121 hab/km²).² Està situada a uns 30 km al nord de Barcelona, amb la qual està connectada per dues línies de ferrocarril ja des del segle XIX, i per carretera (C-33) i autopista (AP-7) (mapa 1). Granollers és un centre comercial i de serveis, però compta també amb moltes indústries. La seva especialització industrial es va iniciar al segle XIX, però ha crescut en les últimes dècades gràcies a la proximitat i a les bones connexions amb la ciutat de Barcelona, que expulsà moltes fàbriques als territoris propers.

Avui Granollers es troba en una de les àrees de més concentració industrial d'Europa. Té set polígons industrials, amb una superfície d'1,63 km², que inclouen al voltant de sis-cents activitats industrials que donen ocupació a més de 12.000 persones. L'alta demanda energètica que comporta aquesta activitat industrial fa necessari tenir en compte el sector per a la transició energètica local, ja que suposa un total de 29,4 % de les emissions de CO₂ al municipi.³ Per aquest motiu, s'ha buscat finançament europeu i també el suport de la Diputació de Barcelona en alguns projectes que tenien per objectiu el foment de les energies renovables i l'eficiència energètica en el sector industrial.

Encara que l'activitat agrària ocupa una part insignificant de treballadors, més del 40% del territori municipal és de caràcter rural, com a conseqüència de l'agregació de l'antic municipi de Palou (1928) i de la voluntat que ha tingut el govern municipal de Granollers de mantenir aquest caràcter rural.⁴ El riu Congost travessa tot el municipi de Granollers de nord a sud al llarg de 6,7 km (mapa 2). Tot i que l'estat del riu sempre ha estat condicionat per

Ponències
Revista del
Centre d'Estudis
de Granollers,
24 (2020), 153-175

¹ Aquest treball fou presentat l'abril de 2019 a l'Erasmus University College de Rotterdam (Països Baixos) com a treball de fi de grau, amb el títol «The Challenge of Governing Climate Change. The Effectiveness of Multi-level Governance in Environmental Action: The case of Granollers, Spain (1992-2019)», sota la supervisió dels professors Ward Vloeberghs i Türkan Ertuna Lagrand. L'elaboració d'aquest article s'ha beneficiat de les observacions i suggeriments d'Eva Garcia Balaguer, Albert Camps, Quim Comas, Marta Chillida, Xavier Romero, Virginia Domingo, Arnau Queralt i Jordi Planas. Cap d'ells és responsable dels errors o limitacions que pugui contenir.

² Web Institut d'Estadística de Catalunya: <<https://www.idescat.cat/emex/?id=080961#h1>> (consultat el 10.1.2019).

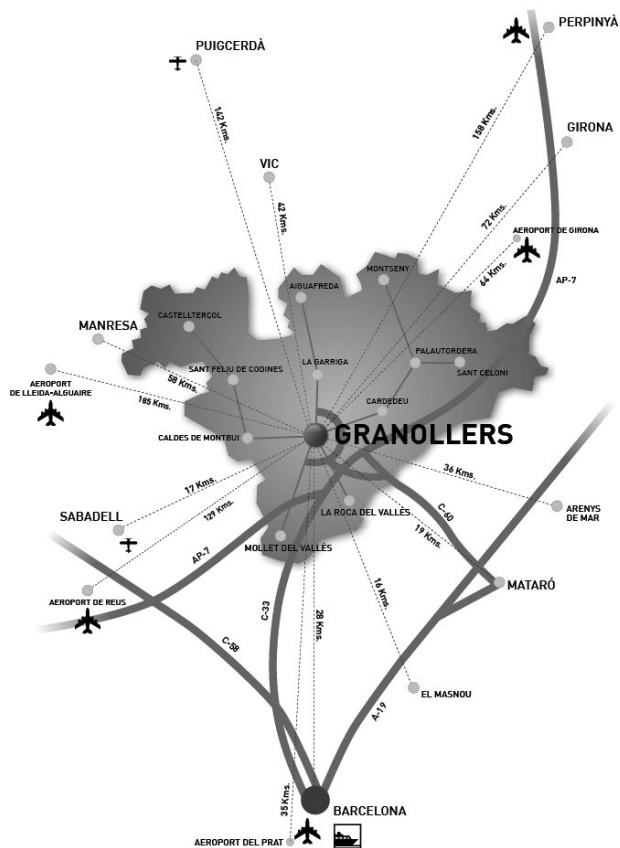
³ Dades proporcionades pel Servei de Medi Ambient i Espais Verds de l'Ajuntament de Granollers. Vegeu també F. AMATO *et al.* (2019).

⁴ La preservació d'aquest paisatge rural és un dels objectius del Pla Estratègic de Palou per al 2025 (Web Ajuntament de Granollers: <http://www.granollers.cat/sites/default/files/pagina/2015/04/01_pla_estrategic_de_palou_document.pdf>) (consultat el 10.1.2019).

Mapa 1. Situació de Granollers al Vallès Oriental i les seves connexions

Ponències
Revista del
Centre d'Estudis
de Granollers,
24 (2020), 153-175

155

Font: web Ajuntament de Granollers: <<http://granollers.cat/mobilitat/arribar-granollers>> (consultat el 20.12.2019).

l'activitat humana, amb el creixement demogràfic i industrial de la segona meitat del segle XX, el Congost es va convertir en un dels rius més contaminats i degradats d'Espanya. No obstant això, en les últimes dècades, el riu ha experimentat una regeneració ambiental que ha permès que l'any 2006 s'integrés a Natura 2000, una xarxa d'àrees protegides a la UE pel seu valor ecològic i la seva biodiversitat.⁵ Com veurem, una bona part de les actuacions per a la recuperació ambiental i social del riu Congost a Granollers s'han portat a terme en el marc dels projectes europeus i amb fons de la UE.

⁵ A. CAMPS (2012).

El període estudiat s'inicia l'any 1994, en què es va celebrar la primera Conferència Europea de Ciutats Sostenibles a la ciutat danesa d'Aalborg. Granollers va adherir-se a la Carta d'Aalborg el 1997, gràcies a l'impuls de la Diputació de Barcelona, que aquest any va promoure la creació a Catalunya de la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat. També va ser a partir dels anys 1990 que les preocupacions ambientals i pel clima es començaren a posar al capdavant de l'agenda política mundial. És especialment a partir de la Cimera de la Terra celebrada a Rio de Janeiro (Brasil) l'any 1992 quan en les polítiques ambientals s'incrementà la participació de nous actors i xarxes amb representants municipals de tot Europa.⁶ En el cas d'Espanya, que no s'incorporà a la Comunitat Europea fins al 1986, va ser a partir dels anys 1990 quan municipis com Granollers van poder començar a participar en projectes ambientals finançats amb fons europeus. A partir d'aleshores i, com veurem, de manera creixent, la ciutat de Granollers ha portat a terme moltes accions ambientals que han comptat amb fons econòmics de la UE i s'ha coordinat amb altres ciutats europees en el marc de projectes supranacionals.

Aquest article recull la participació de Granollers en aquests projectes i n'analitza els avantatges per a la governança ambiental, tot destacant les sinergies que s'han produït amb la seva participació en les xarxes que s'han establert amb altres ciutats i regions europees en l'acció ambiental. Després d'aquesta introducció, l'apartat 2 explica el paper de la UE en la governança ambiental multinivell. L'apartat 3 descriu la contribució de les xarxes municipals transnacionals, que s'han convertit en un element fonamental d'aquesta governança ambiental multinivell. L'apartat 4 detalla la participació de Granollers en els projectes ambientals europeus, les dades principals dels quals es recullen al final en un apèndix. L'apartat 5 exposa els avantatges de la participació en projectes europeus, tant per a l'àmbit local com també per a la UE. L'article acaba amb unes breus conclusions.

2. La Unió Europea i la governança ambiental multinivell

El canvi climàtic ha dissolt les barreres entre grups, comunitats, xarxes, organitzacions polítiques i cultures i, per tant, ha creat «visions cosmopolites».⁷ És clar que és un fenomen que traspassa els límits nacionals, i per tant que cal adoptar mesures que van més enllà del control de l'estat sobre el seu territori. Als països de la UE, des de ja fa uns anys, les accions ambientals adopten cada vegada més un tipus de governança multinivell, és a dir que

⁶ J. BEERMANN (2017).

⁷ J. URRY (2015), p. 55.

involucren actors de l'àmbit públic, privat o de la societat civil i institucions a nivell local, nacional, supranacional i internacional.⁸

158

El paper de la UE en la lluita contra el canvi climàtic és molt rellevant. Segons el tractat de funcionament de la UE aprovat el 2012, la política ambiental s'ha d'orientar cap al nivell més alt de protecció, basant-se en el principi de precaució.⁹ Segons aquest principi, «quan hi ha amenaces de danys greus o irreversibles, la falta de plena certesa científica no es farà servir com a motiu per posposar mesures rendibles per prevenir la degradació ambiental».¹⁰ En l'àmbit del medi ambient i l'energia la UE té competències compartides amb els estats membres,¹¹ i són aquests els qui han d'exercir la seva competència quan la UE no ha exercit la seva.¹² La UE s'ha de guiar segons els principis de subsidiarietat i proporcionalitat de manera que, «en àrees en què no té competències exclusives, ha d'actuar quan els objectius d'una acció no poden ser assolits pels estats membres, per raó de l'escala i efectes de l'acció proposada».¹³ La capacitat dels estats membres d'adoptar una visió a llarg termini necessària per afrontar el canvi climàtic està condicionada pels seus terminis electorals i les circumstàncies i especificitats concretes. El finançament europeu permet superar els problemes i les incerteses dels pressupostos anuals, donant més estabilitat a projectes ambientals a mitjà i llarg termini. D'altra banda, com ja s'ha posat de relleu, el fenomen del canvi climàtic traspasa les fronteres nacionals i no es pot abordar de manera unilateral.¹⁴

Encara que la governança de la UE és vista per molts com una forma d'actuació de naturalesa tecnocràtica i sense transparència, desproveïda de legitimitat,¹⁵ el seu lideratge en la lluita contra el canvi climàtic s'ha basat en el que s'anomena *soft governance*, és a dir en l'exemple, la diplomàcia, la persuasió i l'argumentació, en la qual la capacitat d'establir objectius i regulacions s'acumula amb el pas del temps. La UE ha hagut de reconèixer les limitacions de l'acció ambiental a escala transnacional i que «requereix

Ponències
Revista del
Centre d'Estudis
de Granollers,
24 (2020), 153-175

⁸ H. BULKELEY *et al.* (2003), p. 235.

⁹ EUROPEAN COMMISSION (2012), art. 191(2).

¹⁰ C. R. SUNSTEIN (2003), p. 1007. Totes les citacions han estat traduïdes al català per l'autora de l'article.

¹¹ EUROPEAN COMMISSION (2012), art. 4(2).

¹² EUROPEAN COMMISSION (2012), art. 2(2).

¹³ Web Parlament Europeu: <<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/7/the-principle-of-sub subsidiarity>> (consultat el 15.12.2018).

¹⁴ L. G. VAN SCHAIK (2010), p. 7.

¹⁵ V. A. SCHMIDT (2004), p. 29.

esforç de totes les altres institucions, govern central, regions, ciutats i societat civil». ¹⁶ Per tant, per a les accions ambientals impulsades per la UE, la col·laboració amb els municipis és imprescindible.

Al seu torn, aquesta col·laboració ha proporcionat a les autoritats locals més oportunitats d'estar actives en les accions promogudes per la UE, així com la possibilitat d'impulsar accions d'àmbit local amb el suport dels Fons Estructurals i d'Inversió Europeus (FEIE), com el Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), que millora la cohesió econòmica i social a la UE, o el Fons de Cohesió (FC), orientat a reduir les desigualtats econòmiques i socials, així com també a fomentar el desenvolupament sostenible. D'una banda, les autoritats locals es beneficien d'aquesta cooperació mitjançant els fons que reben de la UE, que els permeten invertir en investigació i desenvolupament en àrees menys prioritàries a escala nacional. D'altra banda, la UE promou l'alineament de les agendes de política local amb els objectius i les pràctiques de la UE. Aquesta cooperació és particularment important donat que al voltant de tres quartes parts dels resultats de la UE s'executen a escala regional i local. ¹⁷

A més, les ciutats són els llocs amb més potencial d'estalvi de recursos, atès que concentren la major part de la població i estan «globalitzant» l'esgotament dels recursos, la contaminació i el risc. ¹⁸ A Europa, el 80% del consum d'energia i les emissions de CO₂ està relacionat amb l'activitat urbana, cosa que no sorprèn ja que aproximadament el 75% de la població europea viu a les ciutats. ¹⁹ Al mateix temps, les ciutats constitueixen «laboratoris de canvi social i centres d'innovació», ja que estan més lligades a la seva gent i territori. ²⁰ Aquesta és la raó per la qual aquest estudi pretén examinar el paper del govern local a la ciutat de Granollers i com ha evolucionat la seva acció ambiental des dels anys 1990.

3. Les xarxes municipals transnacionals

Els governs locals han adquirit més funcions i responsabilitats a mesura que la governança multinivell s'ha anat incrementant. Això no es deu només a una redistribució vertical del poder entre les institucions governamentals, sinó també a la inclusió d'actors menys convencionals. Una característica

¹⁶ T. BERNAUER (2013); H. BULKELEY *et al.* (2003), p. 236.

¹⁷ M. GUDERJAN (2012), p. 109.

¹⁸ N. J. TOLY (2008), p. 247.

¹⁹ J. LENHART, B. VAN VLIET i A. P. MOL (2015).

²⁰ J. S. BANSARD, P. H. PATTBERG, i O. WILDERBERG (2017), p. 231.

cada cop més dominant en el context europeu des dels anys 1980 és la proliferació de xarxes municipals transnacionals (TMN, en la denominació anglesa), és a dir xarxes de municipis que operen dins i fora dels territoris nacionals. Són exemples d'aquests nous actors, entre els que se centren específicament en qüestions climàtiques, el Pacte d'Alcaldes, la Conferència Europea de Ciutats Sostenibles i el Consell Internacional per a Iniciatives Ambientals Locals. Aquestes xarxes tenen com a objectiu l'acció ambiental global mitjançant l'acumulació d'iniciatives locals.²¹

Des de la Cimera de la Terra de 1992 i l'Agenda 21 (LA21) que en va sortir, els municipis són considerats actors clau en la governança climàtica. El capítol 28 de LA21 fa una crida a «establir processos per incrementar l'intercanvi d'informació, experiència i assistència tècnica mútua entre les autoritats locals».²² Els municipis poden utilitzar les TMN com a mitjà per crear associacions amb ciutats amb objectius similars, per obtenir fons de la UE i també per reclamar la legitimitat de la seva funció i ser actors més influents que quien l'agenda política global.²³

La figura 1 sintetitza el paper de les TMN en la coordinació entre actors locals i supranacionals. Com que generalment hi ha més influència de dalt a baix, les fletxes entre els diferents nivells institucionals són unidireccionals, i mostren l'estructura vertical dominant de la governança multinivell. Tanmateix, les TMN alteren aquesta estructura fent-la menys jeràrquica i més centrada en la cooperació mútua. Les TMN influeixen en els diferents nivells institucionals (local, regional, nacional i supranacional), i alhora en reben influència, cosa que s'indica amb les fletxes reversibles i, donada la seva naturalesa específica, es diferencien per la forma d'un cercle. La dimensió vertical de la governança multinivell no ha deixat d'existir, però proliferen altres formes d'interacció (horitzontals) entre els nivells de governança i els actors, especialment quan la governança ambiental nacional és feble, com és el cas d'Espanya.²⁴ Les TMN, per tant, tenen un paper molt important en la coordinació entre actors locals i supranacionals.

²¹ H. BULKELEY *et al.* (2003), p. 243.

²² H. BULKELEY (2005), p. 876.

²³ H. BULKELEY *et al.* (2003), p. 237.

²⁴ H. BULKELEY *et al.* (2003), p. 247.

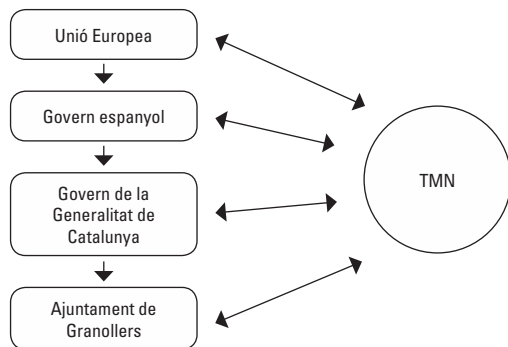

Figura 1. El paper de les xarxes municipals transnacionals (TMN) en la coordinació entre actors locals i supranacionals. Font: elaboració pròpia a partir de H. BULKELEY *et al.* (2003).

El paper de les TMN en la governança multinivell es pot examinar a través de l'acció ambiental a la ciutat de Granollers. Per exemple, el Consell Internacional per a Iniciatives Ambientals Locals (ICLEI, en la denominació anglesa) ha tingut un paper central en la connexió de Granollers amb moltes altres ciutats d'Europa, així com amb l'organisme supranacional de la UE. L'ICLEI va estar present en les iniciatives ambientals de Granollers a escala internacional des del primer moment; va ser un actor clau de la primera Conferència Europea de Ciutats Sostenibles (1994), i desenvolupà l'eina d'autoavaluació local de la LA21 en el projecte LASALA (2000). L'any 2002, l'ICLEI va convidar Granollers a participar en el projecte DISCUS, que va identificar factors per a les polítiques urbanes eficients i la participació efectiva dels estats membres en la UE. L'ICLEI també va participar en el desenvolupament de l'eina que va sorgir del projecte STATUS (2005) i va convidar la ciutat de Granollers a col·laborar en el seu taller InContext (2012). L'ICLEI és a més un soci important en el projecte THERMOS (2016), en el qual Granollers també participa fins al juny de 2020.

A part de l'ICLEI, la ciutat de Granollers s'ha unit a moltes xarxes a Espanya, incloent la Xarxa Espanyola de Ciutats pel Clima, o la Xarxa Espanyola de Biodiversitat, i també fora d'Espanya. Per exemple, l'any 2008 Granollers es va unir al Pacte d'Alcaldes pel Clima i l'Energia i un any després va aprovar el Pla d'Acció per l'Energia Sostenible (PAES). El 2009 Granollers també es va unir a GPPInfoNET, un projecte que va connectar les administracions públiques locals de nou regions diferents, amb l'objectiu de compartir solucions i estratègies per implementar la contractació pública sostenible.

Més recentment, el 2015, Granollers es va convertir en una nova ciutat Celsius, una xarxa que agrupa ciutats amb l'objectiu comú de «millorar la qualitat de l'aire, reduir l'ús d'energia, maximitzar l'ús de diversos tipus de

residus, excedents, energies i recursos»,²⁵ i que proporciona una plataforma de treball en xarxa i d'intercanvi de coneixements sobre calefacció i refrigeració urbana. Això va fer que Granollers iniciés una campanya de seguiment energètic amb les empreses industrials locals més grans per estimar conjuntament la demanda de calor a la zona i altres informacions relacionades. Aquesta estimació també fou útil per al projecte local EcoCongost, orientat a promoure la transició energètica en els polígons industrials de Granollers.²⁶ A més, gràcies a la xarxa Celsius, Granollers es va convertir en una de les ciutats pilot del projecte THERMOS (2016-2020).

4. La participació de Granollers en els projectes ambientals de la Unió Europea

La primera Conferència Europea de Ciutats i Pobles sostenibles (ESCT, en la denominació anglesa) va tenir lloc a Aalborg (Dinamarca) l'any 1994. En aquesta conferència s'aprovà una declaració que considerava les ciutats com a actors clau per assolir la justícia social, les economies sostenibles i la sostenibilitat ambiental, i les comprometia amb els plans d'acció alineats amb l'Agenda 21 (LA21). Granollers s'adherí a la Carta d'Aalborg el 1997. La tercera ESCT, que va tenir lloc a Hannover el 2000, va reforçar aquell acord, ja que 250 municipis —entre els quals Granollers— van decidir coordinar les seves accions locals, juntament amb altres xarxes i institucions.

Des d'aleshores la ciutat de Granollers ha anat augmentant la seva presència en l'àmbit internacional en les polítiques energètiques i ambientals, s'ha adherit a acords transnacionals, s'ha incorporat a múltiples xarxes i convenis, i ha participat en diversos projectes finançats per la UE. La taula 1 presenta una cronologia de la participació de Granollers en xarxes municipals transnacionals i projectes ambientals europeus des de la primera ESCT (1994). S'hi destaca la participació de Granollers en projectes europeus com a soci (en negreta), com també aquells en els quals Granollers participa com a entitat associada i la participació en xarxes municipals transnacionals.

Com es pot veure a la taula 1, la participació de Granollers en projectes ambientals europeus s'ha anat incrementant, especialment en la darrera dècada. Com a resultat de la crisi financera de 2008 i de les seves conseqüències, el Servei de Medi Ambient i Espais Verds de l'Ajuntament de Granollers va patir importants retallades pressupostàries. Això encara va fer més necessari adreçar-se als organismes europeus a l'hora d'abordar els problemes

²⁵ Web Celsius: <<https://celsiuscity.eu/about-us/celsius-project/>> (consultat el 4.2.2019).

²⁶ M. VIVES LLOVET (2017).

Taula 1. Cronologia de la participació de Granollers en projectes ambientals europeus i xarxes municipals transnacionals (TMN) (1997-2020)

1997	S'adhereix a la Carta d'Aalborg sorgida de la primera Conferència Europea de Ciutats Sostenibles (ESCT) de 1994 S'uneix a la Xarxa de Ciutats i Pobles cap a la Sostenibilitat
2000	S'adhereix a la Declaració de Hannover Comença el projecte LASALA
2002	S'uneix a la Xarxa de Custòdia del Territori S'adhereix al Fòrum 2000 d'Educació Ambiental Comença el projecte DISCUS
2003	Comença el projecte EcolAND
2004	S'adhereix als compromisos d'Aalborg (Aalborg+10)
2005	S'uneix a la Xarxa Espanyola de Ciutats pel Clima Comença el projecte STATUS
2006	Integració del riu Congost al Natura 2000
2007	S'uneix a la Xarxa de Governos Locals + Biodiversitat Comença el projecte Actor
2008	Aprova l'adhesió al Pacte d'Alcaldes (Covenant of Mayors)
2009	Aprova el Pla d'Acció per l'Energia Sostenible (PAES) Comença el projecte GPPinfoNET
2010	Comença el projecte Euroscapes Comença el projecte MARIE Comença el projecte Informed Cities
2011	Comença el projecte LandLife
2012	Comença el projecte Sud'eau-2 Comença el projecte LandAccess Grundtvig Col·labora en el taller InContext
2013	Comença el projecte Green Partnerships Comença el projecte Euronet 50/50 max Comença el projecte Serpente
2014	Comença el projecte Alera Signa la Declaració Alcaldes per l'Adaptació al Canvi Climàtic (Mayors Adapt)
2015	Es converteix en ciutat Celsius
2016	Comença el projecte THERMOS Comença el projecte COMPOSE Signa el nou full de ruta per a ciutats i pobles europeus (Declaració Basca)
2017	Comença el projecte SPR Regions S'adhereix al Compromís de les Ciutats per l'Economia Circular (Declaració de Sevilla) S'adhereix al Pacte de Política Alimentària Urbana de Milà S'uneix a la Xarxa de Ciutats per a l'Agroecologia
2018	Comença el projecte LIFE Alnus Comença el projecte CEMOWAS2
2019	Comença el projecte EYES
2020	Comença el projecte INTERLACE

Font: elaboració pròpia a partir de la documentació disponible al Servei de Medi Ambient i Espais Verds de l'Ajuntament de Granollers.

Nota: Es destaquen en negreta els projectes europeus en els quals Granollers participa com a soci de ple dret.

ambientals de l'àmbit local, i ho va fer sol·licitant diversos projectes estructurats i finançats per la UE. En els anys 2003-2006, Granollers ja havia participat en el projecte EcolAND, finançat per la UE; però aquest projecte va suposar només el 3,6% dels fons europeus rebuts en projectes ambientals, i va ser a partir del 2010 que la seva participació en aquests projectes es va fer més destacada, tal com es pot veure a la taula 1.

Taula 2. Projectes ambientals de la ciutat de Granollers amb finançament de la Unió Europea (2003-2020)

Projecte	Període	Àmbit d'actuació	Dotació pressupostària de la UE (€)	%
LIFE Alnus	2018-2021	Natura	295.744	17,2
INTERLACE	2020-2023	Natura	258.063	15,0
COMPOSE	2016-2019	Energia	235.024	13,7
Sud'eau-2	2012-2014	Aigua	191.228	11,1
CEMOWAS2	2018-2021	Residus	165.601	9,7
Green Partnerships	2013-2015	Energia	159.500	9,3
Euroscapes	2010-2012	Natura	150.000	8,7
THERMOS	2016-2020	Energia	142.756	8,3
EcolAND	2003-2006	Energia	62.500	3,6
EYES	2019-2021	Energia	37.055	2,2
Alera	2014-2015	Aigua	20.000	1,2
Total			1.717.471	100,0

Font: vegeu apèndix.

Des del 2003, Granollers ha rebut fons de la UE per un valor d'1,7 milions € en un total d'onze projectes ambientals. Com es veu a la taula 2, gairebé la meitat dels projectes tenen l'energia com a àmbit d'actuació i suposen el 37% dels fons rebuts. Això es correspon amb la preocupació pels problemes energètics, que són percebuts com un dels riscos més importants que cal abordar ja que, atenent a la importància industrial de la ciutat, l'energia és un àmbit on es poden fer importants estalvis econòmics. Destaca especialment el projecte COMPOSE (2016-2019), que té com a objectiu augmentar la quota de l'energia local renovable en regions periurbanes i rurals, i que suposa el 14% dels fons rebuts. En aquest àmbit d'actuació el segueixen en importància els projectes Green Partnerships (2013-2015), que donava suport al govern local en la millora de l'eficiència energètica, i THERMOS (2016-2020), que té com a objectiu desenvolupar una eina per planificar i optimitzar xarxes de distribució de calor en zones urbanes utilitzant dades en format SIG (Sistema d'Informació Geogràfica), i afavorir la transició energètica local.

Tanmateix, la conservació i millora dels espais naturals és l'àmbit que ha rebut més fons europeus (41%), amb dos projectes molt importants que sumen gairebé una tercera part de tots els fons europeus rebuts per a l'acció

ambiental fins a l'actualitat. El primer és el projecte LIFE Alnus, la implementació del qual encara està en curs, que centra la seva actuació en la recuperació de les vernedes mediterrànies per tal d'evitar la degradació d'aquesta espècie. L'altre és un projecte que ha estat atorgat en el moment de redactar aquestes ratlles, que és intercontinental (una cooperació entre països de la UE i de la Comunitat d'Estats Llatinoamericans i Caribenys), però en el cas de Granollers els fons rebuts provenen de la UE. Es tracta del projecte INTERLACE, que té com a objectiu la restauració d'ecosistemes urbans i les solucions basades en la natura en l'entorn urbà. Un altre projecte en l'àmbit de natura és Euroscapes, que tenia com a objectiu protegir i gestionar el patrimoni natural local. Tant el projecte Euroscapes com el LIFE Alnus han contribuït de manera important a la recuperació ambiental del riu Congost en el tram de Granollers, que, com ja s'ha assenyalat, ha estat una de les àrees en què l'acció ambiental a Granollers ha estat més visible les últimes dècades.²⁷

Els projectes relacionats amb la gestió sostenible de l'aigua han rebut el 12% de fons europeus. Es tracta de dos projectes que s'han portat a terme en l'aiguamoll de can Cabanyes, i que per tant també estan relacionats amb la recuperació del riu Congost: Sud'eau-2 (2012-2014) i Alera (2014-2015). En aquest últim projecte, Granollers va dirigir per primera vegada un projecte finançat per la UE.

Finalment, el projecte CEMOWAS2 (2018-2021), que ha rebut gairebé un 10% dels fons europeus, té com a objectiu desenvolupar estratègies de gestió de les aigües residuals, per tal que es converteixin en nous recursos, afavorint d'aquesta manera l'economia circular.

5. Els avantatges de la participació en projectes europeus

Els projectes de la UE ajuden a fomentar la relació bidireccional entre les autoritats locals i supranacionals. En conseqüència, la implementació local dels projectes ofereix avantatges no només a l'àmbit local sinó també per a la mateixa UE. Això s'ha volgut sintetitzar en les figures 2 i 3.

La implementació dels projectes contribueix a assolir els objectius fixats per la UE, i per tant, de manera més general, ajuda al procés d'integració europea dels municipis. Per exemple, el projecte COMPOSE (2016-2019) contribuïa a l'estratègia Europa 2020, al full de ruta de l'Energia 2050, a l'Agenda territorial de la UE 2020 i a la Directiva 2009/28/CE que promou l'ús de l'energia de fonts renovables.

²⁷ A. CAMPS (2012).

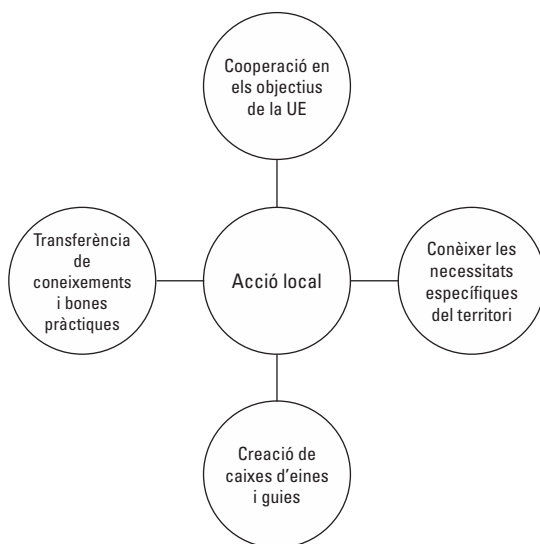

Figura 2. Avantatges per a la UE de la implementació local dels projectes europeus. Font: elaboració pròpia a partir de la documentació disponible al Servei de Medi Ambient i Espais Verds de l'Ajuntament de Granollers.

Els projectes proporcionen informació sobre les necessitats específiques locals del territori, que després poden ser utilitzades en àrees europees de característiques semblants. Per exemple, un objectiu principal del projecte COMPOSE (2016-2019) fou l'obtenció de coneixements holístics sobre el desenvolupament de les fonts d'energia renovables en àrees mediterrànies.

El desenvolupament de guies i caixes d'eines elaborades en els projectes europeus permet utilitzar-les a l'hora d'implementar mesures ambientals similars en diferents llocs. Per exemple, del projecte Alera (2014-2015) en va sortir una caixa d'eines divulgativa (Toolbox Alera), que incloïa documents i audiovisuals sobre la forma d'implementar i gestionar projectes relacionats amb la regeneració de l'aigua, i que després podria ser utilitzada per tècnics ambientals, responsables polítics i ciutadans en general.

Finalment, les reunions, conferències i tallers que es porten a terme en el marc dels projectes europeus afavoreixen la transferència de coneixement i la millora de les pràctiques en les accions ambientals, i, per tant, contribueixen a millorar-ne la implementació en el conjunt del territori europeu. Per exemple, el projecte THERMOS (2016-2020) va incloure moltes activitats de difusió per maximitzar l'impacte del projecte, una de les quals va ser el programa Train-the-Trainer, amb 80 especialistes formats en el projecte THERMOS i un conjunt de 420 participants. D'aquesta manera, es fomenta la transcendència dels resultats més enllà de la durada del projecte.

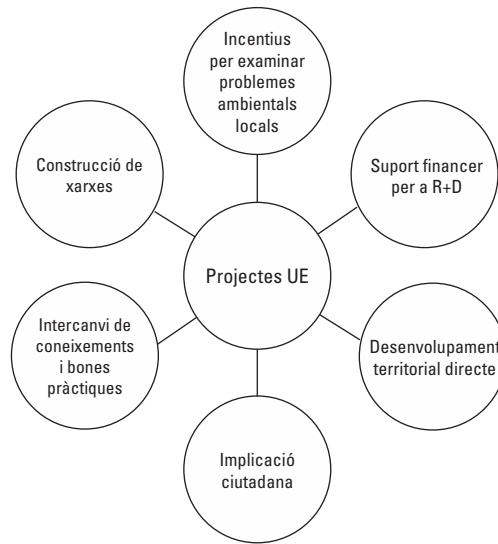

Figura 3. Avantatges de la participació en projectes de la UE per a l'àmbit local. Font: elaboració pròpia a partir de la documentació disponible al Servei de Medi Ambient i Espais Verds de l'Ajuntament de Granollers.

Els avantatges que té la participació en projectes europeus per a l'àmbit local són múltiples i s'han sintetitzat en la figura 3. A continuació també s'expliquen, posant exemples concrets per al cas de Granollers.

La participació en projectes europeus incentiva els municipis a examinar els problemes ambientals específics del seu context i, per tant, els ajuda a adquirir consciència dels riscos ambientals territorials i a abordar-los amb més eficàcia. Per exemple, l'eina que es va desenvolupar per al projecte THERMOS (2016-2020) ha permès analitzar la demanda energètica, no tan sols dels polígons industrials Congost i Jordi Camp (com a part del projecte EcoCongost), sinó de tota la ciutat de Granollers, i disposar d'una eina bàsica per a la planificació de xarxes de distribució energètica local.

Els projectes europeus proporcionen ajudes pressupostàries perquè els municipis inverteixin en recerca i desenvolupament en energia i medi ambient, cosa especialment necessària per a les ciutats de l'àrea mediterrània, que des del 2008 s'enfronten a fortes restriccions financeres. Per exemple, en el projecte Green Partnerships (2013-2015) es va portar a terme un estudi tècnic i econòmic de l'autoconsum elèctric de l'edifici Roca Umbert, que va donar lloc a la instal·lació de comptadors intel·ligents per tal de mesurar l'electricitat, el consum de gas i aigua a 9 escoles públiques i 17 equipaments culturals.

Aquests projectes donen lloc a resultats directament beneficiosos per al territori local. Per posar-ne només un exemple, el projecte Serpente (2013-2017) va suposar la implementació d'estratègies d'estalvi energètic que continuen beneficiant les biblioteques públiques de Roca Umbert i Can Pedrals. Sovint aquests projectes promouen la participació no només d'experts, sinó de ciutadans i, per tant, tenen un impacte en la conscienciació col·lectiva de l'àmbit local en els problemes ambientals. Per exemple, el projecte Euronet 50/50 max (2013-2016), que tenia com a objectiu l'estalvi energètic i d'emissions de les escoles, va suposar una formació específica per als professors, estudiants i famílies de l'escola Salvador Llobet.

A través de les reunions, conferències i tallers organitzats en el marc d'aquests projectes, es produeixen intercanvis de coneixements i bones pràctiques entre els actors implicats. Per exemple, el projecte CEMOWAS2 (2018-2021), que té com a objectiu promoure l'aprofitament i la circularitat dels residus i de l'aigua residual, està generant una caixa d'eines en línia en què els socis informen sobre els seus reptes i bones pràctiques. Fins i tot en aquells projectes en què no hi ha dotacions econòmiques de la UE, l'àmbit local es pot beneficiar d'aquest intercanvi de coneixements. Per exemple, la participació de Granollers en programes com ara Erasmus+ (2015) o Leonardo da Vinci (2013-2014) va suposar una cooperació amb la Universitat Sapienza de Roma, que va donar lloc a l'estada a Granollers de dos experts en qüestions ambientals durant diversos mesos. En el primer d'aquests programes l'objectiu era un pla de millora del paisatge fluvial del riu Congost, i en el segon un estudi d'impacte ambiental de la nova carretera ampliada C-17 i de la creació de l'anella verda Granollers-Montmeló. La principal feblesa de programes com aquests és que són principalment projectes demostratius, de manera que la implementació a llarg termini poques vegades rep finançament.

En la mesura que aquests projectes compten amb la participació de nombrosos actors, donen lloc a la construcció de xarxes municipals transnacionals (TMN). N'és un exemple el Consell Internacional per a Iniciatives Ambientals Locals (ICLEI), en el qual la ciutat de Granollers ha participat en els darrers vint anys. L'any 2000 Granollers va participar en el projecte LASALA, orientat a l'assessorament en línia dels governs locals en relació amb l'Agenda 21, en què el mètode utilitzat havia estat desenvolupat per l'ICLEI. Dos anys després, l'ICLEI va invitar la ciutat de Granollers a participar en el projecte DISCUS (2002-2004), que tenia com a objectiu identificar factors que faciliten polítiques urbanes eficients. L'any 2012 l'ICLEI va tornar a invitar la ciutat de Granollers al taller InContext organitzat a Milà (Itàlia) sobre el rol dels governs locals en el desenvolupament sostenible. Granollers ha tornat a col·laborar amb l'ICLEI en el projecte europeu THERMOS (2016-2020), en què han coincidit juntament amb dotze altres participants internacionals.

La ciutat de Granollers s'ha beneficiat no només dels projectes europeus en què ha pogut participar, sinó també d'aquells que foren sol·licitats, però que finalment no aconseguiren l'aprovació dels organismes europeus, quinze en total des del 2012.²⁸ La preparació de les sol·licituds no ha estat una pèrdua de temps, perquè els treballs realitzats per redactar les propostes han donat lloc a nous coneixements que han estat útils per a noves propostes de projectes europeus o bé locals. Per exemple, segons Marta Chillida (tècnica del Servei de Medi Ambient i Espais Verds de l'Ajuntament de Granollers), el projecte Bio-loops, proposat el 2017, va donar lloc a altres iniciatives. A més, atès que aquestes propostes requereixen sovint associar-se amb actors d'altres països o regions europees, la preparació d'aquests projectes suposa establir nous contactes que permeten compartir coneixements i bones pràctiques, i que poden impulsar futures col·laboracions. Per exemple, segons Xavier Romero (tècnic del Servei de Medi Ambient i Espais Verds de l'Ajuntament de Granollers), el projecte Hybridindwater, proposat el 2015, va donar lloc a una col·laboració molt enriquidora amb socis de la ciutat de Delft (Holanda).²⁹

6. Conclusions

La ciutat de Granollers ha estat utilitzada en aquest treball com a exemple dels avantatges que suposa la participació en projectes europeus per a l'acció ambiental. Com hem vist, aquests projectes que han comptat amb finançament de la UE han permès implementar en l'àmbit local millores importants d'estalvi energètic i de protecció del patrimoni natural. La regeneració del riu Congost a Granollers, que ha estat un dels objectius preferents d'aquests projectes europeus, n'és un exemple.

Al mateix temps, la participació creixent en aquests projectes europeus des dels anys 1990 ha afavorit la transferència de coneixement i la millora de les pràctiques en les accions ambientals, a través de reunions, conferències i guies, que s'han anat elaborant en el marc d'aquests projectes. La ciutat de Granollers ha tingut una participació creixent en xarxes municipals transnacionals (TMN), en les quals ciutats de diferents països col·laboren en projectes de desenvolupament sostenible, i en un d'aquests projectes (Alera, 2014-2015) ha participat com a soci líder.

²⁸ Els projectes sol·licitats per l'Ajuntament de Granollers que no van aconseguir l'aprovació dels organismes europeus són els següents: Espon (2012), Life Urban Agrarian Areas (2013), Planzen (2014), Hybridindwater (2015), Life Riberes (2015), Purple4Green (2015), Sud-Eau Plus (2015), Was-Is (2016), Lumen (2016), eMantics (2016), CongostNet (2016), River Sudoe (2017), Eyes (2017), Bio-loops (2017) i Symhead (2017).

²⁹ Entrevistes amb els tècnics del Servei de Medi Ambient i Espais Verds de l'Ajuntament de Granollers Marta Chillida i Xavier Romero del 18.2.2019 i del 22.1.2019.

Aquesta participació en projectes europeus, al seu torn, contribueix a assolir els objectius fixats per la UE en l'acció ambiental en el conjunt del territori europeu. La fórmula per portar a terme aquesta acció ambiental és, cada vegada més, la d'un tipus de governança multinivell, amb la participació d'actors de l'àmbit públic, privat o de la societat civil i institucions a nivell local, nacional, supranacional i internacional. Aquesta governança multinivell és essencial per abordar eficaçment fenòmens d'abast mundial com és el canvi climàtic.

Tanmateix, el caràcter voluntari de la participació en projectes ambientals de la UE i de la incorporació en aquestes TMN, pot dificultar la implementació efectiva d'aquestes accions ambientals a una escala més gran, atesa la manca d'ambició sobre l'acció climàtica per part de determinats governs arreu del món. Aquesta incertesa s'haurà de continuar explorant en futures investigacions.

Referències

AMATO, FULVIO; ALASTUEY, ANDRÉS; PÉREZ, EVA; COTS, NURIA i QUEROL, XAVIER (2019): «La qualitat de l'aire al Vallès Oriental», *Ponències. Revista del Centre d'Estudis de Granollers*, 23 (2019), p. 33-63.

BANSARD, JENNIFER S.; PATTBERG, PHILIPP H. i WILDERBERG, OSCAR (2017): «Cities to the rescue? Assessing the performance of transnational municipal networks in global climate governance», *International Environmental Agreements: Politics, Law and Economics*, 17(2), p. 229-246.

BEERMANN, JAN (2017): *Urban Cooperation and Climate Governance*, Wiesbaden: Springer.

BERNAUER, THOMAS (2013): «Climate change politics», *Annual review of political science*, 16, p. 421-448.

BULKELEY, HARRIET (2005): «Reconfiguring environmental governance: Towards a politics of scales and Networks», *Political geography*, 24(8), p. 875-902.

BULKELEY, HARRIET; DAVIES, ANNA; EVANS, BOB; GIBBS, DAVID; KERN, KRISTINE i THEOBALD, KATE (2003): «Environmental governance and transnational municipal networks in Europe», *Journal of Environmental Policy & Planning*, 5(3), p. 235-254.

CAMPS, ALBERT (2012): «La recuperació ambiental i social del riu Congost a Granollers», *Ponències, Anuari del Centre d'Estudis de Granollers 2011*, p. 73-112.

EUROPEAN COMMISSION (2012): «Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union». *Official Journal of the European Union C*, 326, 63-66.

GUDERJAN, MARIUS (2012): «Local Government and European integration—beyond Europeanisation», *Political Perspectives*, 6(1), p. 105-128.

LENHART, JENNIFER; VAN VLIET, BAS i MOL, P. ARTHUR (2015): «New roles for local authorities in a time of climate change: the Rotterdam Energy Approach and Planning as a case of urban symbiosis», *Journal of Cleaner Production*, 107, p. 593-601.

SCHMIDT, A. VIVIEN. (2004): «The European Union: Democratic legitimacy in a regional state?», *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 42(5), p. 975-997.

SUNSTEIN, CASS R. (2003): «Beyond the precautionary principle», *University of Pennsylvania Law Review*, 151, p. 1003-1058.

TOLY, NOAH J. (2008): «Transnational municipal networks in climate politics: from global governance to global politics», *Globalizations*, 5(3), p. 341-356.

URRY, JOHN (2015): «Climate change and society», J. MICHIE *et al.* (ed.), *Why the social sciences matter*, London, Palgrave Macmillan, p. 45-59.

VAN SCHAİK, LOUISE (2010): «The sustainability of the EU's model for climate diplomacy», S. Oberthür i M. Pallemmaerts (ed.), *The new climate policies of the European Union: internal legislation and climate diplomacy*, VUB Press, 2019, p. 251-280.

VIVES LLOVET, MARC (2017): EcoCongost; un projecte de simbiosi industrial en els polígons industrials de Granollers, document intern consultat el 4.4.2019: <https://aiguasol.coop/wpcontent/uploads/2017/06/AIGUASOL_PITAGORAS_Marc_Vives_Granollers.pdf>.

Apèndix. Participació de Granollers en projectes ambientals de la Unió Europea (2003-2020)

Projecte	Durada	Participants (en negreta soci líder)	Objectius	Fons UE (rebutos per Granollers)	Resultats a Granollers
EcoLAND	2003-2006	SIPRO (Itàlia) , Ciudad Real, DDDRÜ (Hongria), Ferrara (Itàlia), Fundació Ferrol Metropoli, Gaeltachta Authority (Irlanda), Granada, Granollers, South-Tuscany Business Innovation Center (Itàlia).	Provar el model de planificació i gestió de parcs eco-industrials.	62.500 €	Avaluació de la capacitat tecnològica i ambiental dels polígons industrials.
Euroscapes	2010-2012	Marne-la-Vallée Val Maubué (França) , Canarias, ENTP (Bèlgica), Granollers, LBCCA (Hongria), Loures (Portugal), SE RDA (Romania), Sigulda (Letònia), STU (Eslovàquia), Torún (Polònia), Trikala (Grècia), Thames Gateway London Partnership (Anglaterra), Universitat Sapienza de Roma (Itàlia), Wetzlar (Alemanya).	Protegir i gestionar el patrimoni natural local, desenvolupant noves eines de gestió del paisatge seguint els mètodes d'Euroscapes.	150.000 €	Restauració natural i recuperació social del riu Congost. Millora del paisatge en l'accés al sud de la ciutat. Reurbanització de l'antiga fàbrica Roca Umbert. Creació d'un geoportal amb accés a les dades del paisatge.
MARIE	2011-2014	Departament de Territori i Sostenibilitat (Generalitat de Catalunya) , ACC10 (Generalitat de Catalunya), ANKO (Grècia), ARE Liguria (Itàlia), AREA Science Park (Itàlia), Associació LIMA (Barcelona), AVRA (Espanya), BAR (Montenegro), Centre Forestal Tecnològic de Catalunya, CRMA PACA (França), EFFINERGIE (França), GOLEA (Eslovènia), IASA (Grècia), IREC (Generalitat Catalunya), Junta de Andalúcia, Umbria (Itàlia), Lamaca (Xipre), LCA (Malta), Ljubljana (Eslovènia), Piemonte (Itàlia), Provence-Alpes-Côte d'Azur (França), UMAP (Malta), Universitat d'Evora (Portugal).	Millorar l'eficiència energètica en els edificis públics.	-	Granollers hi va col·laborar com a entitat associada al projecte, no com a soci de ple dret. Aquesta col·laboració va permetre a l'Ajuntament participar en un estudi de caracterització energètica d'equipaments municipals i en l'Estratègia Catalana per a la Renovació Energètica d'Edificis (ECREE), liderada des de l'Agència d'Habitatge de Catalunya-DTES.
Sud'eau-2	2012-2014	CRANA (Navarra) , Gobierno de Cantabria, CMP (Portugal), EDIDOR (França), ECODES (Saragossa), Granollers, SMEAG (França), Vielha.	Desenvolupar la gestió sostenible de l'aigua i la conservació de les zones fluvials.	191.228 €	Augment de la producció d'aigua regenerada de l'aiguamoll de Can Cabanyes. Desenvolupament d'un sistema d'autocontrol i gestió remota de la xarxa d'aigua no potable.

Projecte	Durada	Participants (en negreta soci líder)	Objectius	Fons UE (rebuts per Granollers)	Resultats a Granollers
Serpente	2012-2014	Agència de l'Energia de Florència (Itàlia) , Agències de l'Energia de Bordeus (França), Brussel·les (Bèlgica), Vysocina (Txèquia) i Xipre, Associació Metropolitana de l'Alta Silèsia (Polònia i Txèquia), Cork (Irlanda), Diputació de Barcelona, Granollers, Malmö (Suècia), STU (Eslovàquia).	Millorar l'eficiència energètica en diferents tipus d'edificis públics.	-	Granollers hi va col·laborar com a entitat associada al projecte, no com a soci de ple dret. Aquesta col·laboració va permetre a l'Ajuntament participar en la definició del Pla d'acció de mesures d'estalvi en equipaments públics i la implementació de millores en l'enllumenat a les biblioteques Roca Umbert i Can Pedrals.
Leonardo da Vinci	2013-2014	Granollers, Universitat Sapienza de Roma.	Promoure l'educació i les pràctiques professionals més enllà de les fronteres	-	Estudi d'impacte mediambiental de la nova carretera ampliada C-17 (Eix Congost-Vallès Oriental). Estudi per a la realització de l'Anella Verda a Granollers-Montmeló.
Green Partnerships	2013-2015	Cambra Agrícola i Forestal d'Eslovènia , Agència de l'Energia de Podravje (Eslovènia), AREINATEJO (Portugal), GERES (França), Granollers, HEIS (Bòsnia i Hercegovina), ISSP (Montenegro), Kyoto Club (Itàlia), Lakatamia (Xipre), TUC (Grècia), UBT (Albània), ZAVOD (Croàcia).	Donar suport als governs locals per la implementació dels Plans d'Acció d'Energia Sostenible (PAES).	159.500 €	Recopilació de dades de consum i estalvi energètic en escoles públiques (17) i equipaments culturals (9) de Granollers. Col·laboració i sinergies amb altres projectes de la UE (Euronet 50/50 max, Serpente; MARIE).
Euronet 50/50 max	2013-2016	Diputació de Barcelona , Agències de l'Energia de Florència (Itàlia), Vysocina (Txèquia) i Xipre, ALESA (Itàlia), Aliança pel Clima d'Àustria, Creta (Grècia), Granollers, Huelva, KREA (Lituània), KSEENA (Eslovènia), PNEC (Polònia), Riga (Letònia), TOP-ENVI (Txèquia), UFU (Alemanya), VEI (Finlàndia), Zagreb (Croàcia).	Implementar la metodologia 50/50 per promoure l'estalvi energètic a les escoles públiques.	-	Estalvi energètic i d'emissions de les escoles. Creació d'un espai de debat i intercanvi d'experiències amb altres escoles de la UE.

Projecte	Durada	Participants (en negreta soci líder)	Objectius	Fons UE (rebutjats per Granollers)	Resultats a Granollers
Alera	2014-2015	Granollers , Ecofilae (França), Es Migjorn Gran (Menorca), Terrasses et Vallée de l'Aleyron (França), Universitat Politècnica de Catalunya.	Promoure la capacitat de regeneració de l'aigua.	20.000 €	Granollers dirigeix per primera vegada un projecte finançat per la UE, facilitant que sigui una de les ciutats pilot en el projecte THERMOS (2016-2019). Consolidació del projecte d'aigua regenerada de l'aiguamoll de Can Cabanyes. Creació de l'eina divulgativa i formativa Alera.
Erasmus+	2015	Granollers, Universitat Sapientia de Roma.	Donar suport a l'educació, la joventut i l'esport.	-	Pla de millora del paisatge del parc fluvial del Congost.
THERMOS	2016-2020	CSE (Anglaterra) , AAU (Dinamarca), Albaiulia (Romania), Cascais (Portugal), CREA (Madrid), DENA (Alemanya), Granollers, GLA (Anglaterra), ICLEI (Alemanya), Imperial College London (Anglaterra), Islington (Anglaterra), Jelgava (Letònia), KAPE (Polònia), LEIF (Letònia), Varsovia (Polònia).	Creació d'una eina que permet planificar i optimitzar xarxes de distribució de calor en entorns urbans, a partir de dades en format GIS.	142.756,25 €	Desenvolupament d'informació molt detallada en format SIG per afavorir la transició energètica local. Anàlisi d'alternatives per a la generació i distribució de calor.
COMPOSE	2016-2019	KGZS-Institute Maribor (Eslovènia) , Agència d'Energia i Medi Ambient d'Arràbida (Portugal), AUT (Albània), GERES (França), Granollers, ISSP (Montenegro), Kyoto Club (Itàlia), Lakatamia (Xipre), REAN (Croàcia), Srebrenik (Bòsnia i Hercegovina), TUC (Grècia).	Aumentar la quota de l'energia local renovable en regions periurbanes i rurals.	253.024 €	Construcció d'instal·lacions fotovoltaïques en cobertes d'edificis municipals (3). Redacció d'un projecte executiu sobre biomassa a Palou. Desplegament d'una campanya de promoció de les energies renovables.

Projecte	Durada	Participants (en negreta soci líder)	Objectius	Fons UE (rebutis per Granollers)	Resultats a Granollers
LIFE Alnus	2018-2021	Centre Tecnològic Forestal de Catalunya , Agència Catalana de l'Aigua, Fundació Universitària Balmes - Uvic, Fundació Catalunya La Pedrera (Barcelona), Granollers, MN Consultors en Ciències de la Conservació SL (Tarragona, Pamplona).	Conservar i restaurar zones de ribera	295.744 €	Desenvolupament d'un projecte demostratiu de restauració fluvial i recuperació de la vegetació de ribera gràcies a l'eliminació d'espècies exòtiques i plantació d'espècies de la vernaeda.
CEMOWAS2	2018-2021	ValOrizon (França) , Càmara de Comerç, Indústria y Servicios de Badajoz, Consorci Eder (Navarra), CSIC (Madrid), FCT NOVA (Portugal), Granollers, Lisboa E-Nova (Portugal), SICOVAL (França).	Desenvolupar estratègies de gestió de residus sòlids i líquids.	165.600,75 €	Creació d'una plataforma en línia de consulta per a gestors de projectes de matèria orgànica i aigua reutilitzada.
EYES	2019-2021	Ecoserveis (Espanya) , ALEC Lyon (França), ANEA (Itàlia), EC NETWORK (Dinamarca), EUC SUD (Dinamarca), Granollers, PNEC (Polònia), UBBSLA (Bulgària).	Mobilitzar joves (especialment de col·lectius vulnerables) en projectes de sostenibilitat i del canvi climàtic.	37.055 €	Constitució d'un «Grup de joves per a l'acció» (YJT), involucrant col·lectius de procedència diversa en workshops i enquestes.
INTERLACE	2020-2023	ECO (Alemanya) , CA (Alemanya), CBIMA (Costa Rica), CHE (Alemanya), ENC (Colòmbia), EV-INBO (Bèlgica), Granollers, HI (Colòmbia), KRA (Polònia), NINA (Noruega), OPPLA (Països Baixos), POR (Equador), TECNALLIA (País Basc), TSF (Polònia), UAB, UCLG1/ NAN (França), UNA (Costa Rica), UNGL (Costa Rica), WWF (Colòmbia), YES (Equador),	Apoderar ciutats europees i del CELAC per restaurar i rehabilitar ecosistemes (per)urbans cap a ciutats més vives, resistent i inclusives.	258.062,50 €	Concedit el desembre 2019; encara no se'n poden avaluar els resultats.

Font: elaboració pròpia a partir de la documentació disponible del Servei de Medi Ambient i Espais Verds de l'Ajuntament de Granollers, amb la col·laboració dels tècnics d'aquest servei Quim Comas, Marta Chillida, Xavier Romero i Virginia Domingo.